

Meer (pensioen)sparen door te gokken: het kan!

Artikel: [‘Can Gambling Increase Savings? Empirical Evidence on Prize-linked Savings Accounts’](#)
door Shawn Cole, Benjamin Iverson en Peter Tufano, juni 2018, ‘werk in uitvoering’

Het artikel in het kort

Loterijsparen (*‘prize-linked saving’*) is een vorm van sparen waarbij spaarders prijzen kunnen winnen. Spaarders krijgen op deze rekeningen geen (of een lage) rente maar maken kans op een prijs. Uit het artikel blijkt dat deze vorm van sparen veel mensen aanspreekt, maar vooral mensen met beperkte financiële middelen (bijvoorbeeld door hoge schulden) openen een dergelijke spaarrekening met loterijcomponent. Het openen van een loterijspaarrekening lijkt als een alternatief te dienen voor het meedoen aan loterijen. Het is dus een effectieve manier om sparen te bevorderen.

Achtergrond

Mensen in de lagere inkomenscategorieën sparen weinig of niet voor calamiteiten en voor hun oudedagsvoorziening. Relatief veel van hun inkomen gaat op aan deelname aan gokspelen, zoals loterijen (soms maar liefst 5 procent van het inkomen). Dat vraagt om financiële innovatie. Het gebruik van loterijsparen kan ervoor zorgen dat mensen het geld dat ze normaal aan loterijen uitgeven inleggen in een spaarrekening die kans biedt op het winnen van prijzen. Daarbij blijft het ingelegde bedrag intact.

Het onderzoek

Eerder onderzoek op het gebied van loterijsparen vond met name plaats aan de hand van vragenlijsten en experimenten. Dit onderzoek maakt echter gebruik van gegevens die afkomstig zijn uit een daadwerkelijk programma van loterijsparen (*‘The Million-a-Month-Account’*) bij First National Bank, een

van de grootste banken van Zuid-Afrika. Het programma liep van het jaar 2005 tot en met 2008 (toen het moest stoppen vanwege overtreding van de kansspelenwet). De beschikbaar gestelde gegevens hebben vooral betrekking op de werknemers van de bank die (al dan niet) meedoen aan het programma. Ook de gegevens van de prijswinnaars zijn geanalyseerd. Er zijn maandelijkse data beschikbaar van 38.256 werknemers van de bank, in de periode van januari 2005 tot maart 2008, zowel voor de loterijspaarrekeningen als de

De resultaten bevestigen het idee dat vooral arme mensen hopen op een grote hoeveelheid geld die hun leven drastisch kan verbeteren

reguliere bankrekeningen. Leidt gokken (loterijsparen) tot meer sparen? En varieert het gedrag als gevolg van demografische factoren (zoals leefomgeving en inkomen)? Dat zijn de vragen die centraal staan in dit onderzoek.

De resultaten

Na de eerste 18 maanden van het programma was het aantal loterijspaarrekeningen al groter dan het aantal reguliere spaarrekeningen. Ruim 63 procent van de bankmedewerkers opende een loterijspaarrekening.

De mensen die nog geen spaarrekening hadden openden 12,2 procent vaker een loterijspaarrekening dan personen die wel al een spaarrekening hadden. Vooral de mensen met de lagere inkomens, mensen die zich minder hoopvol voelden en die zelf aangaven dat ze zich niet in staat voelden om hun schulden af te betalen, openden een dergelijke rekening. Opleidings- en werkniveau hangt niet samen met de vraag naar loterijsparen. Uit het onderzoek blijkt dat deelnemers aan een systeem van loterijsparen hun totale spaarbedrag verhogen (dus inclusief sparen op andere rekeningen). Zij doen dat met gemiddeld 1 procent van hun jaarinkomen. Dat is een verhoging van 38 procent van hun gemiddelde spaarbedrag. Als een grote prijs valt in een bepaalde regio leidt dat bovendien tot een sterke verhoging van de deelname aan loterijsparen in deze regio. En winnaars van grote prijzen sluiten niet eerder hun rekening(en) dan niet-winnaars. Ze storten vaak juist nog meer geld op hun spaarrekening.

Conclusie

De resultaten bevestigen het idee dat vooral arme mensen hopen op een grote hoeveelheid geld die hun leven drastisch kan verbeteren. Zij maken in dit onderzoek ook het vaakst gebruik van een loterijspaarrekening. Het inleggen op een dergelijke rekening vermindert bovendien het meedoen aan gokspelen waarbij de inleg verdwijnt. Loterijsparen vormt dus een effectieve manier om sparen te promoten. Als een grote prijs valt in een bepaalde regio leidt dat bovendien tot een sterke verhoging van de deelname aan het loterijsparen in deze regio. Zeker dit laatste zien de auteurs als een belangrijke contributie van hun artikel.

1. DOEL VAN HET ONDERZOEK

Vaststellen of spaarrekeningen met een gokelement leiden tot meer sparen.

2. OPMERKELIJK

Op de momenten dat de prijzenpot in de nationale loterij laag was, nam de vraag naar loterijsparen toe.

3. NUT

Loterijsparen kan als alternatief dienen voor bestaande spaarsystemen (waarvan kwetsbare groepen in de samenleving te weinig gebruikmaken). Het bevredigt een deel van de goklust, zonder dat geld (de inleg) wordt verspild. Bovendien leidt het winnen van prijzen tot een olievlekwerking.

4. BELANGRIJKSTE BEVINDING

De introductie van een loterijspaarrekening leidt tot meer sparen, vooral bij mensen met lage inkomens.